

... До майстер мав таалант

Класичним зразком творів волинського іконопису кінця XVII — поч. XVIII ст., найбільш прикметними його пам'ятками є дві намісні ікони з Гощі, що входила тоді до складу Речі Посполитої. Невідомому майстру, який їх написав, на відміну від решти просто вправних іконописців воєводства, притаманний яскравий талант, що проглядається навіть при поверховому огляді ікон.

На одній з них, «Богородиці Одигітрії Мінській з Гощі», живописом виконано лише обличчя та відкриті частини тіла Христа і Богородиці, тоді як інші фрагменти відтворені рельєфним левкасом, поспіль вкритим рослинним орнаментом. Хоч образ Богородиці Одигітрії був особливо популярним у тогочасному народному середовищі волинян, проте багато спільного тут з мистецькою спадщиною білорусів. І це не можна вважати несподіваним, адже йдеться про великий культурний регіон зі спільними традиціями і на дивомобільними майстрами.

Дуже оригінальними за виконанням видавалися опилені знизу царські двері XVII ст. з гравірованим орнаментом на золотому тлі і майстерно вписаними до круглих медальйонів поставами Благовіщення й чотирьох євангелістів з розгорнутими книгами в руках.

Зазначені ікони зберігалися у відкритому 1893 р. у Житомирі Волинському єпархіальному давньосховищі. У 1899 р. ці твори експонувались в Київському університеті св. Володимира з нагоди проведення XI археологічного з'їзду. З початком Першої світової війни колекції евакуювали до Харкова, в церковно-археологічний єпархіальний музей. В пореволюційний час збірку ікон успадкував Харківський республіканський музей українського мистецтва, відтак — Харківський художній музей. Дотепер збереглося лише 5 волинських ікон. Один з образів колишнього Волинського єпархіального давньосховища, зафотографований у Харкові, опинився у Мінську, потрапивши туди з Історичного музею в Москві.

Наразі важливу збірку творів давнього церковного мистецтва, що були створені на Волині, зокрема в Гощі, можна вважати розпорошеною і, здається, здебільшого знищеною.

Юрій КУЗЬМІН.

На знімку: ікона «Богородиця Одигітрія Мінська з Гощі». Кінець XVII — поч. XVIII ст.

Фото з домашнього архіву Олександра ЛАВОРИКА.